

Ik ben van U

*Bloemlezing uit de geschriften
van Teresa van Ávila*

© Carmelitana, Gent (www.carmelitana.be)
Oorspronkelijke titel: Las páginas más bellas de
Santa Teresa (Editorial Monte Carmelo, Burgos, 2002)
Vertaling: Jan Heetkamp
ISBN: 978-90-76671-19-49
Wettelijk Depot: D/2014/0770/06
Vormgeving: Press Point.be, Deinze
Druk: ACCO
NUR 707

Tomás ÁLVAREZ

Ik ben van U

*Bloemlezing uit de geschriften
van Teresa van Ávila*

CARMELITANA

Inhoud

Voorwoord	9
1. Teresa vertelt haar leven:	
haar eerste stappen	13
Mijn familie	14
Mijn roeping	16
Drie jaar lang ziek zijn	20
Verlamming	24
Crisis	28
Mijn bekering	32
2. Teresa hongert naar cultuur	37
Lectuur uit haar kinderjaren	38
Goede boeken in de volkstaal	40
De <i>Belijdenissen</i> van de heilige Augustinus	42
3. Het immense drama van haar leven was innerlijk	45
Het begin van mijn ervaring van God	46
Het hart vrij maken	48
De Mensheid van de verrezen Christus	51
De genade van de doorboring	54
De grote goedheid van God	57
De grote schoonheid van de Heer	58

4	Charisma van een Stichteres:	
	de Karmel van Sint Jozef	63
	Het charisma van een Stichteres	64
	De instemming van de Maagd Maria	70
	De Karmel St. Jozef in Ávila	72
	Het oproer van het volk	76
	Vrede: “Geheel alleen met Hem”	80
5	Geestelijk leidsvrouw: de les van de “Weg”	81
	Waarom zijn wij hier?	82
	Twee apostolische doelen	85
	Liefde	88
	Onthechting	89
	Nederigheid	91
	Grote vastbeslotenheid	93
6.	Het persoonlijke gebed:	
	haar eigen leerperiode	97
	Vanaf mijn kinderjaren	98
	Mijn manier van contemplatief gebed:	
	St. Jozef	99
	Mijn vader: een goede leerling	101
	Wisselvalligheden en strijd	103
	Mijn manier van bidden	105
7	Voor wie leert bidden:	
	eerste raadgevingen	107
	Bidden ... wat is dat?	108
	Eerste raadgeving	110
	Aandacht naar het innerlijke	112

Beschouw Hem! Laten wij samen gaan, Heer	114
Zich inkeren naar binnen	120
8. Op reis om kloosters te stichten	125
Haar vertrekpunt, de Karmel Sint Jozef	126
Naar Medina: eerste resultaat van de Stichteres	129
Samen met pater Johannes van het Kruis	140
Duruelo	143
Zwerfster van God	146
9. Ook jij bezit een “innerlijke burcht”	149
Symbool voor de ziel:	150
een kasteel van diamant	
Het kasteel in puin	155
De vijfde verblijven: nieuw symbool	159
Het teken van de liefde	162
Verloving	163
Dit goddelijk huwelijk	164
Laatste verblijven:	166
de dienstbaarheid aan de medemensen	
10. Zo bad Teresa	169
Staan vóór het mysterie van mijn leven	170
Ten overstaan van de Mensheid van Jezus	174
Voor de Kerk	177
Eucharistische eerbied	180
Uw Woord doet me leven	181
Liefdevolle samenspraak	184

11. In dialoog met de mensen: haar brieven	185
Brief aan Fray Luis de Granada, Lissabon (1575)	187
Aan haar broer Lorenzo de Cepeda, Toledo (1576)	189
Aan de zeer illustere en hoogwaardige Don Teutónio de Braganza, aartsbisschop van Evora, mijn Heer (1579).	191
Aan de moeder priorin Maria de San José, Sevilla (1577)	194
12 “Het is tijd om te gaan”	201
Een laatste momentopname en zelfportret	202
In Gods handen	205
Verzuchtingen naar het eeuwige leven	209
Over de woorden “Dilectus meus mihi” (Mijn beminde is van mij)	212
Haar verplegende medezuster Anna vertelt	213
13. De laatste Psalm	215
Gebed	216

VOORWOORD

Teresa de Ahumada wordt op 28 maart 1515 in Ávila geboren en sterft in Alba de Tormes (bij Salamanca) op 4 oktober 1582. Haar vader is Don Alonso Sánchez de Cepeda en haar moeder Doña Beatriz de Ahumada. Uit het eerste huwelijk van vader met Doña Catalina del Peso worden twee kinderen geboren, Maria en Juan. Teresa is de eerste dochter uit het tweede huwelijk van vader; na haar kwamen nog acht kinderen.

Teresa's moeder overleed toen zij 13 jaar oud was. Op haar 20^e trad zij in bij de Karmelietessen van het klooster van de Menswording in Ávila. Op 22-jarige leeftijd legde zij daar haar professie af. Haar grote familie was verspreid tot in Zuid-Amerika. Vandaar die wijde menselijke horisonten bij deze vrouw van de Spaanse Gouden Eeuw.

Teresa heeft van haar vierentwintigste tot haar zevenentwintigste jaar aan een zeer ernstige ziekte geleden. Zij ondergaat op haar 39^e een radicale verandering van leven, een soort persoonlijke bekering binnen haar leven in de Karmel. Het is een bekering die haar snel in diepe religieuze ervaringen binnenvoert. Zo begint hetgeen men noemt haar mystieke

leven, dat zich op twee niveaus ontplooit: het contemplatieve niveau, haar relatie met God, en dat van een immense activiteit, die haar tot stichteres en schrijfster maakt.

Op haar 47^e sticht zij het nieuwe Karmelklooster van Sint Jozef in Ávila (1562). Vijf jaar later begint zij haar rondreizen door Castilië, La Mancha en Andalusië als stichteres (1567-1582). Haar laatste stichting is Burgos; daar schrijft zij op de leeftijd van zevenenzestig jaar de laatste bladzijden van haar laatste boek Kloosterstichtingen.

Teresa begint op late leeftijd te schrijven. Ze begint haar literaire werk in de herfst van haar leven. Haar eerste boek –haar autobiografie of Het boek van mijn leven- voltooit ze als zij vijftig jaar oud is. Daaraan gingen enkele kleine autobiografische werken ofwel introspecties – de Gewetensbrieven - aan vooraf. Deze vormen een soort van momentopnamen van haar innerlijk leven, die zij tot haar voorlaatste levensjaar zal blijven schrijven. Het worden in totaal zevenenzestig stukjes.

Verder schrijft zij achtereenvolgens drie grotere werken: het boek Weg van Volmaaktheid (1567), Innerlijke Burcht (1577) en het boek Kloosterstichtingen (tussen 1573 en 1582). Bovendien stelt zij nog verschillende andere kleinere werken samen, een klein dichtbundeltje en een zeer grote hoeveelheid brieven.

Zowel in haar levensverhalen (Het boek van mijn leven, Kloosterstichtingen), als ook in haar leerstellige boeken (Weg van Volmaaktheid, Innerlijke Burcht) beweegt de pen van Teresa zich op twee niveaus, die elkaar vaak kruisen: heldere teksten met vertelling of met ascetische pedagogie, en teksten met diepe religieuze ervaringen, met mystiek en mystagogie.

De lezer van deze tijd interesseert zich zowel voor het ene niveau als voor het andere. De inhoud van de religieuze ervaringen plaatst hem binnen het dagelijks leven of in het licht van de bijzondere heilsgeschiedenis van een vrouw als Teresa. De leerstellige werken oefenen een bijzondere aantrekkingskracht uit op de lezer, al of niet religieus. Alles wat op haar persoonlijk betrekking heeft, 'getuigt' van het bestaan en de goedheid van God. Steeds opnieuw heeft zij het over de liefdevolle relatie met Christus. Deze werken doen een beroep op het persoonlijk innerlijk leven van de lezer en helpen hem zich te openen voor het transcendente, voor een relatie met Hem. Of liever, ze staan hem toe het bijzondere schouwspel van Teresa zelf van nabij te volgen in haar monologen met God. Om dit alles is zij uitgeroepen tot eerste kerklerares.

De geselecteerde teksten op de volgende bladzijden hebben een tweevoudig motief: het benaderen van de persoon en het religieuze gedachtegoed van

de persoon Teresa. Tevens dienen ze als een inleiding op de volledige tekst van enkele van haar werken.

***

De vertaalde teksten van Teresa van Ávila zijn te vinden in de uitgaven van Carmelitana, Gent (B.). Op het einde van elke tekst wordt verwezen naar het overeenkomstige Teresiaanse werk, het hoofdstuk en de paragraaf. De verblijven van Innerlijke Burcht worden in romeinse cijfers direct na de afkorting gegeven. Bijvoorbeeld: IB I.2,3 betreft het 2^e hoofdstuk en de 3^e paragraaf van de Eerste verblijven.

De gebruikte afkortingen van de werken bij deze verwijzingen zijn de volgende:

- V = Verzuchtingen van de ziel tot God
(Carmelitana, 2014)
- Gb = Gewetensbrieven (Carmelitana, 2007)
- IB = Innerlijke Burcht (Carmelitana, 2007)
- K = Kloosterstichtingen (Carmelitana, 1980)
- L = Het boek van mijn leven (Carmelitana, 2009)
- G = Gedichten (Carmelitana, 2014)
- W = Weg van Volmaaktheid (Carmelitana, 2014)

1

TERESA VERTELT HAAR LEVEN: EERSTE STAPPEN

Teresa begint in 1565, op vijftig jarige leeftijd, met het schrijven van haar autobiografie Het boek van mijn leven. In het eerste hoofdstuk doorzoekt zij haar herinneringen aan haar kindertijd en in het negende hoofdstuk vertelt ze haar definitieve 'bekeering'. Als kind wil ze het ouderlijk gezin en haar familie ontvluchten naar het 'land van de Moren'. Na de dood van haar moeder in 1528 neemt zij haar toevlucht tot de Moeder Gods. Ze wordt karmelietes op haar 20^e. Ze spreekt haar geloften uit als ze 22 is, maar wordt een jaar later ernstig en langdurig ziek. Er volgt een periode van langzaam herstel, van een geestelijke crisis en jaren van strijd. Ten slotte komt het uur van haar ommekeer: ze leest de "Confessiones" van de heilige Augustinus en ze keert zich 'tot Christus'. Ze is dan 39 jaar. In het midden van haar verhaal maakt ze een schets van haar persoonlijke portret (L 6, 3).

Mijn familie

De deugdzame en godvrezende ouders die de Heer me schonk, zouden voor mij hebben volstaan om goed te zijn, indien ikzelf minder armzalig was geweest.

Mijn vader hield veel van de armen. Zieken en dienstboden genoten zijn volle medelijden en slaven kon men hem nooit doen aannemen. Zij gingen hem ter harte. Toen er eens eentje van zijn broer bij ons thuis verbleef, vertroetelde hij haar als was ze zijn eigen kind. Alleen al de gedachte, zo zei hij, haar niet vrij te zien is me ondraaglijk. Hij was een zeer rechtschapen man. Nooit hoorde iemand hem vloeken of kwaadspreken. Daarbij was hij door en door eerbaar (L 1,1).

Ook mijn moeder was heel deugdzaam en uiterst eerbaar. Ze is haast heel haar leven zwaar ziek geweest. Al was ze bijzonder mooi, ze gaf nooit de indruk zich daarop te beroemen. Toen ze op driedertigjarige leeftijd stierf, kledde ze zich al als een bejaarde vrouw. Ze was erg lief en heel intelligent. Ze kende zware beproevingen in dit leven en stierf heel christelijk (L 1,2).

Wij waren met drie gezusters en hadden negen broers. Allen - ik uitgezonderd - waren door Gods genade even deugdzaam als hun ouders. Toch was ik vaders lieveling. Eer ik God begon te beledigen was daar blijkbaar wel reden toe. Denk ik daaraan terug, dan vind ik het zo jammer, dat ik de goede

neigingen die God in me legde zo slecht gebruikte (L. 1,3).

Aalmoezen gaf ik in de mate van het mogelijke. Het was niet veel. Voor mijn godvruchtige oefeningen, en die waren talrijk, zocht ik de eenzaamheid op. Het bidden van de rozenkrans kreeg een voorname plaats. Mijn moeder hield daar veel van en gaf ons die godsvrucht mee. Als er andere meisjes kwamen, speelden we graag kloostertje. We deden dan alsof we zusters waren. Ik meen wel dat ik daarnaar verlangde maar niet zo uitgesproken als naar de dingen waarover ik daarnet sprak (L 1,6).

Ik herinner me dat ik ongeveer twaalf jaar was toen mijn moeder stierf. Enigszins bewust van wat ik verloor, ging ik vol droefheid naar een beeld van Onze-Lieve-Vrouw. Ik barstte in tranen uit en smeekte haar of zij voortaan mijn moeder wilde zijn. Al deed ik het in alle eenvoud, toch heeft het mij geholpen. Later werd me immers duidelijk hoe ik deze allerheiligste Maagd telkens vond wanneer ik haar aanriep. Uiteindelijk heeft ze mij ook naar zich toegehaald. Nu vraag ik mij vol droefheid af waarom ik in die goede verlangens van toen niet heb volhard (L 1,7).

Mijn roeping

Wel wilde ik, hoe dan ook, beter worden. Meer dan ikzelf, bereidde de Heer de levensweg voor die me het best zou passen. Ik werd ernstig ziek en moest terug naar het huis van mijn vader¹. Toen ik hersteld was, bracht men mij naar mijn zus die dol veel van mij hield. Ze woonde in een dorp. Indien het aan haar gelegen had, was ik er nooit meer weggegaan. Ook haar man mocht mij erg graag. Hij vertroetelde mij in elk geval. Ik heb het aan de Heer te danken dat men altijd en overal van mij hield en dat ik Hem zo goed mogelijk kon dienen (L 3,3).

Op de weg naar mijn zus woonde een broer van mijn vader, een zeer wijs en deugdzaam man². Hij was weduwnaar, werd sterk door de Heer aangetrokken en liet nog op gevorderde leeftijd alles achter om monnik te worden. De wijze waarop hij stierf, laat vermoeden dat hij God geniet. Hij wilde dat ik enkele dagen bij hem doorbracht. Hij las haast niets anders dan vrome boeken in het Castiliaans en sprak meestal over God en over de ijdelheid van de wereld. Hij vroeg me hem voor te lezen. Ik deed alsof me dit beviel, alhoewel ik er eigenlijk een hekel aan had. Ik stelde altijd graag

---

1 Teresa verbleef in het kloosterinternaat van de Augustinessen Santa María de Gracia, waar doña María de Breceño haar toegenegen opvoedster was.

2 Don Pedro.

iedereen tevreden, wat het me ook kostte. Bij anderen zou dat deugd geweest zijn. Bij mij was dat niet zo. Wat dat betrof kende ik geen maat en ging ik te ver.

O helpende God! Langs welke wegen toch heeft Zijne Majesteit me geleid tot de levensstaat waarin Hij door mij wilde gediend worden! Hij dwong me als het ware mezelf geweld aan te doen! Hij weze voor altijd gezegend. Amen (L 3,4).

Al bleef ik er maar een paar dagen, de kracht van Gods woorden die ik gelezen had of gehoord, en daarbij het samenzijn met goede mensen, werkten hartversterkend. Wat ik in mijn kinderjaren als waarheid mocht zien herleefde in mij, namelijk hoe nietig alles is en hoe ijdel de wereld, hoe vlug alles voorbijgaat en hoe ik moest vrezen bij mijn dood naar de hel te gaan. En al kon ik me nog niet verzoenen met de gedachte zuster te worden, toch werd het me duidelijk dat die levensstaat de beste en de zekerste zou zijn. Stilaan dwong ik mezelf die weg te aanvaarden (L 3,5). Die strijd duurde drie maanden terwijl ik me om die redenen zelf dwong (L 3,6).

Mijn voorliefde voor goede boeken deed mij weer opleven. In die tijd las ik de *Brieven van de heilige Hiëronymus*. Ze bezielde me in die mate dat ze me aanmoedigden om met mijn vader te spreken. Voor mij betekende dit zoveel als het

kloosterkleed aannemen. Ik was immers zodanig op mijn woord van eer gesteld dat ik zeker niet zou terugkomen op wat ik ooit had gezegd. Ik was mijn vader echter zo dierbaar dat hij zich niet liet bepraten, noch door mij noch door anderen die op mijn aandringen mijn zaak bepleitten. Het enige wat ik kon bereiken, was dat ik na zijn dood mocht doen wat ik wilde. Maar ik kon niet op mezelf betrouwen. Ik kende mijn zwakheid en vreesde van mening te zullen veranderen. Dit leek mij dus totaal ongeschikt. In wat nu volgt zal ik beschrijven hoe ik langs een andere weg mijn doel bereikte (L 3,7).

In de periode waarin mijn plannen gestalte kregen, voerde ik gesprekken met één van mijn broers over de ijdelheid van de wereld. Ik haalde hem ertoe over ook kloosterling te worden. We spraken af samen op een morgen heel vroeg naar het klooster te trekken, waar mijn beste vriendin was ingetreden. Wat dit laatste betreft, was mijn innerlijke gesteldheid reeds zó dat ik naar ieder ander klooster zou zijn gegaan als ik meende God daar beter te kunnen dienen, of als mijn vader het zó had gewild. Ik besteedde reeds meer aandacht aan het geneesmiddel voor mijn ziel en hield helemaal geen rekening meer met mijn gemakzucht.

De pijn die ik voelde bij het verlaten van het vaderlijk huis staat me nog altijd levendig voor de geest. Ik geloof werkelijk niet dat de dag van mijn dood me meer lijden zal brengen. Het was

net of mijn beenderen uit elkaar werden gerukt. Mijn liefde voor God was nog niet zo groot dat ik zonder meer aan de liefde voor mijn vader en mijn verwanten kon verzaken. Met al mijn bedenkingen was ik er buiten de hulp van God nooit geraakt. De inspanning die het me kostte was te groot. Maar Hij gaf me kracht in die strijd tegen mijzelf zodat ik kon doorzetten (L 4,1).

Toen ik eenmaal het habijt had aangenomen, maakte de Heer me duidelijk hoe goed Hij is voor hen die zich geweld aandoen om Hem te dienen. Wat het van me gevergd had begreep niemand. Men zag enkel mijn uiterst sterke wil. Tezelfdertijd maakte de keuze van die levensstaat me zo gelukkig, dat ik het tot op vandaag nog ben. God veranderde de dorheid van mijn ziel in heel grote tevredenheid. Ik vond vreugde in alle dingen van het kloosterleven. Terwijl ik het huis veegde, op uren die ik normaal besteedde aan mijn opschik en aan andere ijdelheden, dacht ik soms aan het geluk, eindelijk van dat alles bevrijd te zijn. Zonder te weten hoe, doorzinderde me dan een nieuwe vreugde. Dit verwonderde mij.

Als ik daaraan terugdenk, kan niets van wat me opgelegd wordt, me nog afschrikken, hoe moeilijk het ook is. Uit ervaring weet ik dat God aanvankelijk onze ziel laat terugschrikken om de verdiensten achteraf des te groter te maken, als we ons maar van meet af aan inzetten om Hém alleen te dienen. Hoe groter die tegenzin is, hoe groter en

hoe heerlijker de beloning wordt. Zijne Majesteit beloont reeds in dit leven, op een wijze die alleen begrepen kan worden door wie het ondervindt. Dit is mijn ervaring (L 4,2).

Drie jaar lang ziek zijn

De verandering van levenswijze en de totaal andere voeding schaadden mijn gezondheid. Al was ik erg gelukkig, dat volstond niet. Ik viel meer en meer flauw en begon te lijden aan zo'n grote hartkwaal dat iedereen uit mijn omgeving er verstomd over stond. Er kwamen ook nog andere kwalen bij. Mijn gezondheid liet het eerste jaar dus werkelijk te wensen over. Ik denk niet dat ik God toen erg beledigd heb. Ten gevolge van die zware ziekte was ik bijna steeds buiten kennis en soms helemaal bewusteloos. Mijn vader deed al het mogelijke om hulp te zoeken. Aangezien de artsen uit de buurt geen middel vonden, wilde hij me naar een befaamde plaats laten brengen, waar veel andere zieken genazen en waar ook ik - zo zei men het althans - weer gezond zou worden. De vriendin over wie ik sprak en die tot de anderen van het klooster behoorde, vergezelde me. In ons klooster deden we geen belofte van slotleven (L 4,5).